

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Seyfi BEŞE

Veysel GÜLTAŞ

Dr. Galip UZUNCA

Ahmet SAMUR

Zeki HAFIZOĞULLARI

Akif UĞURLU

Dr. Kriton DİNÇMEN

İsmail BEYDEMİR

Ülkü EMİROĞLU

Mehmet ALİ BİLİB

Midran YOKUŞ

Ahmet GÜNDÜZ

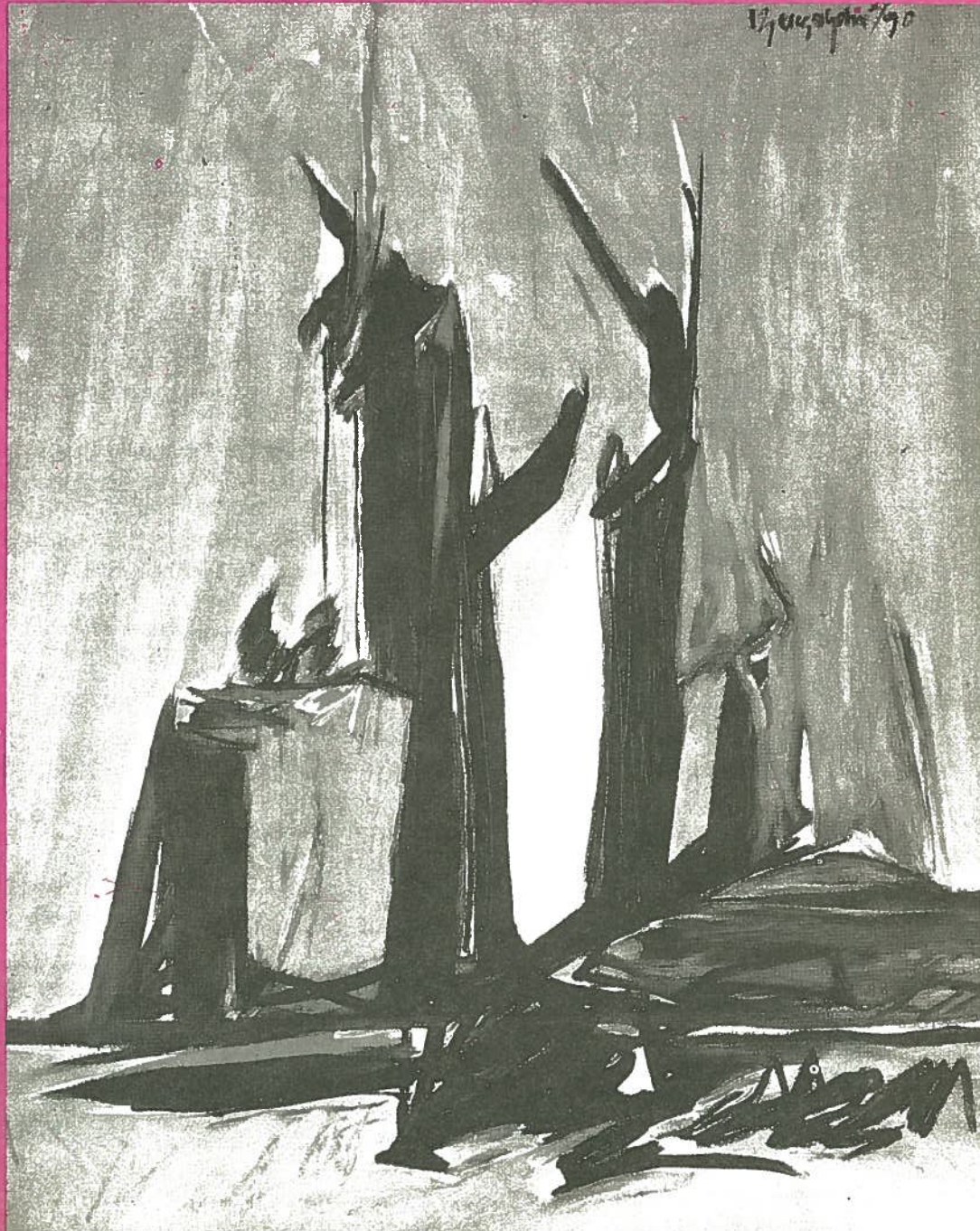
M.Ali KARAKAŞ

Seda TAŞBAŞI

İlhami TURAN

Nevzat ÖREN

8/93

ABONELERİMİZ

- 336- Fikret KELEŞTİMUR
Tarım Kredi Bölge Müdürlüğü
MALATYA
- 337- Nazım ATEŞ
Hakim
HENDEK/SAKARYA
- 338- GÜNTAÇ DEĞER
Çarşı İçi No: 28/1
AKYAZI/SAKARYA
- 339- Ali Metin EROL
Meraklı Caddesi
No: 90/4
Yeşilyurt/İZMİR
- 340- Hasan KARAMAN
Orkide Sokak No: 33/5
BALÇOVA/İZMİR
- 341- Turgut GENCOSMAN
Vilayet Karşısı Yeni Karamürsel
Üstü Gencosman İnş. Bürosu
BURSA
- 342- Yusuf Ferhat BİLGİN
Veteriner Hekim İlçe Tarım Müdürlüğü
10580/Savaştepe/BALIKESİR
- 343- Mehmet ÇOBANOĞLU
TCDD Elektrikli Sinyal Şefliği
11050/BİLECİK
- 344- Mehmet ERGÖNÜL
Kozyatağı İnönü Caddesi
Sümko Sitesi L/3 Blok No: 35
Tlf: 3802698
Erenköy/İSTANBUL
- 345- Hasan TAŞBAŞI
İstanbul Evleri
Koza 8. Blok D: 12 Tlf: 5536987
Haznedar/Bahçelievler - İSTANBUL

- 346- Mustafa GÜZEL
Kelebek Sokak No: 27/15
Filiz Apt. Tlf: 4384736
Çankaya/ANKARA
- 347- Turgut SÖNMEZ
Bağlar Cad. No: 160/9
Ellinciylı Apt. Tlf: 4368461
Seyranbağları/ANKARA
- 348- Vehbi GÜZEL
Eserköy Sitesi 5.B/1 Tlf: 2352963
06530/Ümitköy/ANKARA
- 349- Aynur YAZGIN
İmam Hatip Lisesi Edb. Öğretm.
Bigadiç/BALIKESİR
- 350- Meliha ÇINAR
Ziyabey Cad. 19. Sokak No:11/4
Ev: 2876832
Balgat/ANKARA
- 351- Oya ONUR
Işık Yönder Cad. No: 19 Zeki Apt.
Tlf: 574230
ZONGULDAK
- 352- Müştak İKİNCİ
Hacı Yusuf Mahallesi
23960/Ağın/ELAZIĞ
- 353- Ulun ARSLAN
DSİ Lojmanları D-3 Blok NO: 6
Eskişehir Yolu
ANKARA
- 354- Berrin ÖTENEL
Oyak Sitesi 45 Giriş No: 7
Çankaya/ANKARA
- 355- Ulvi SAKALLIOĞLU
Fors Turizm Menekşe 2.Sokak No:35/2
Tlf: 4182424-4182425
Kızılây/ANKARA

ağın

DÜŞÜN ve SANAT
DERGİSİ MUHABİRLERİ

İsmail BEYDEMİR : Diyarbakır
Gürol KORKMAZ : Malatya
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Asal UÇKUNKAYA : İstanbul
H.Cüneyt ÖZKUL : Ankara
Rahmi SERTTAŞ : Elazığ
Nevzat ATEŞ : Ağın

SEÇİLENLER VE ATANANLAR

Sahibi
AĞIN Kültür ve Dayanışma Derneği
Adına

Dr. VÂKIF ÖZKUL

★

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

★

Yazı Kurulu
Nihat ASYALI
Dr. Vâkif ÖZKUL
Nihat İSPİR
Rüştü ASYALI
Muammer NİKSARLI
Hüseyin KABASAKAL

İsmail BEYDEMİR
Dr. Hamit SOYLU
Aytekin SELÇUK

★

Teknik Yönetmen
Taner BERİKMAN

★

Yazışma Adresi
Necatibey Cad. Uysal Apt. No: 20/16
Tel: 230 11 54 06430 - ANKARA

★

PTT 101843 NOLU
Çek Hasabı

★

Gönderilen yazılar yayınlanırsın
yayınlanmasın iade edilmez ve
telif ücreti ödenmez
Bu dergide yayınlanan yazılardaki
fikirler yazarlarına aittir.

★

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR

Yıl: 3 Sayı: 24

AGUSTOS- 1993

Dizgi-Grafik: Biçem Dizgi Üniteleri
Baskı: Tahran Ofset - 229 91 55

★

Kapak: Zafer Gençaydın Sergisinden

Bütün ülkelerin yönetiminde etkin görev yapanlar seçilenler ve atananelardır. Biz önce atananelardan söz edelim. Atananlar en üst düzeyden en alt düzeye kadar içinde bulundukları topluma kamu görevi veren bürokratlardır. Bunların görev sınırları yasa, yönetmelik ve tüzüklerle belirlenmiştir. Bunu kullanmasını bilenler, halk ve toplum katmanlarında ayrıcalık yapmadan uygulayanlar, her yerde diyemesek bile büyük çoğunlukla saygın ve sevilen insanlar olarak merdivenin en üst basamaklarına kadar çıkarlar. Saygın kişilikleri kulaklarda hoş bir seda olarak çınlar. Hatta bunlar içerisinde politik yaşamda en üst koltuklara oturanlara sıklıkla rastlarız. Elbetteki "gözlerimi kaparım, görevimi yaparım" diye düşünenler bu ölçünün dışında kalırlar.

Bütün ülkelerde seçilenlerin yeri atananelardan daha değişiktir. Bunlar halkın çok sevgi, saygı duyduğu, inandığı, sorunlarına çözüm bulacağına güvendiği, göz bebeği kişiler olarak görülür, bilinir. Böyle olması da gerekir.

Bütün bu açıklamalardan sonra sözü elbetteki Ağın'ımızda seçilen ve atananelara getirmek istiyoruz. Her nedense atananelardan daha çok söz edilir. (Devlet baba kavramı içerisinde) ama seçilenlerden fazla söz edilmez, yararlı da, yararsız da hatta zararlı da olsa eleştiriden hep uzak dururuz. Çünkü atanen Devlet babanıdır, seçilen bizim oylarımızla gelmiştir. Kendi ayıbımızı sergilemeyi onurumuza yediremeyiz. Oysaki en çok sözü söylemek seçenlere düşmelidir. Gerektiğinde ayıbımızı ve özürümüzü de sergilemenin toplumsal görevimiz olduğunu bilmemiz gerektiği kanısındayız.

Değer taşıyanları övmedik. Ağın'ımıza hiçbir katkısı bulunmayanları yemedik. Bundan sonra sesimizi duyuracak bir yayın organımız olduğuna göre atananelara yapılan övgülerimiz yanında seçilenlere diyeceklerimiz de olacaktır. Öğrendiklerimizi ve bildiklerimizi sıralıyacak değiliz. Seçtiklerimizden beklentilerimizin olduğunu dile getirmek zorundayız. Biz yanılmış olabiliriz. Dileğimiz bir daha yanılmamaktır. Görev yapma yerine köstek olanlara, askerlik gibi gün sayanlara unuttukları bir kelimeyi hatırlatmak istiyoruz: İnsanların özgürce kullanabileceği bir sistem vardır İSTİFA...

Bu mesajımız bundan sonra da tüm seçilenlere ithaf olunur.

AĞIN

AHLAK

Seyfi BEŞE

Biz çok zaman ahlakla terbiyeyi birbirine karıştırırız. Ahlaklı insan deyince, iyi konuşan güzel söz söyleyen, insanlar üzerinde etkili olan bir kimseyi anlarız. Ahlak bir takım kurallara ve esaslara bağlıdır, o geniş bir kavram içinde eleştirilir. Denirki ahlak işleri, insanın kendine bir hareket ödevi yükler: yapılması mümkün işler içinden en iyisi olarak düşünüleni seçme, ve benlikten, kötü yüreklilikten kendini kurtarma işidir. Onda bir ödev, bir mecburiyet duygusu yaratır. Örneğin: önümüzde yörüylen, okul çantası sırtında bir çocuk, ayağı kaydı düştü ve burnu kanadı, görüp geçmekte olur, kolundan tutup kaldırmak okşayıp yollamakta olur, ecahaneye götürüp burnunun kanını durdurmak ondan sonra haydi yavrum artık gidebilirsin deyip göndermekte olur, evine kadar götürüp annesine teslim etmekte olur. Şüphesiz bu işlerden en iyisi sonuncusudur.

Bugün bile ona bazı sosyal çevrelerde, bazı ülkelerde ve hatta zaman zaman çok yüksek derecesinde raslanmaktadır. Bu yüksek duygu bütün geçen yüz yıllarda vardı. O insanlığın tarihi boyunca büyük önem kazanmıştır. Bize iyiyi kötünden, ayırd ettirir, ve iyiyi kötüye üstün gösterir. Modern psikolojinin hiç bir buluşu, onun, kendini anlamak ve bahtiyar yaşamak için fedakar olmak ve

kendini disipline bağlamanın önemli olduğunu ve bilgi ile desteklediği buluş derecesinde önemli ve bilimsel değildir. Davranış metotlarının eylem alanına konulmasına en büyük etkenlerin, özellikle içimizde olanıdır. İşine gelmeyen şeyleri büyük bir güçlkle anlar.

Terbiye ise: Devlet kurumlarının ihtiyaçlarına cevap verecek, onların ilerlemesine yardımcı olacak, yüksek bürokrat yetiştirecek, bilgin adamlar yetiştirecek adamlar yetiştirmeyi lüzumlu gösterir. Terbiye aracılığıyla ahlak kurallarını öğretiriz. İnsan işine gelmeyen şeyleri büyük bir güçlkle anlar, bilinmesi kendisini bir takım hoşlandığı şeyleri bırakmak zorunluluğunda bırakacak olan olayları zekasının kapısını istemeyerek sınıksız kapar. Örneğin, midesini şarap küpüne döndürmenin, devamlı bütün içmenin, fazlaca kahve içmenin yalan söylemenin, komşusuna iftira ve aleyhinde dedikodu etmenin, egoist ve kaba davranarak, başkalarının nefretini uyandırmanın tehlikeli şeyler olduğunu bir türlü kabul etmek istemezler. Kendimizde ve etrafımızdaki şeylerde, yalnız hoşumuza giden şeyleri aramak, psikolojik bozuklukların enkötüsüdür.

Bunları yenmek ve tersine yararlı bir insan olarak yetiştirmek ahlak kaidelerine bağlanmakla olur.

UĞUR MUMCU'YA

Yırtılır gecenin zarı
İner ihanetin son perdesi
Siz yaşarken öldünüz
Beni öldü mü sandınız?
Yanıldınız beyler yanıldınız
Dağ kalabalıklarıyla gelir sesim

Biz ki bağımsızlığın özgürlüğün
Kalpaksız Kuvvacılarız
Halktır en büyük sorgu yargıcı
Yakanızdadır iki elleri
Siz ışığa kurşun sıkanlar
Coşkun yağmurlarla gelir ışığım

Ben bir kez ölürüm
Siz alçaklığınızla her gün
Boşuna sevinmeyin
Aymazlığın bekçileri
Dün bir idim bugün milyon
Uzun bir yürüyüştür şimdi soluğum.

Veysel GÜLTAŞ
30.1.1993/ALAYEHİR

SİGARA VE ZARARLARI

Dr. Galip UZUNCA
Sigara İçmeyenler Derneği
Bursa Şubesi Başkanı

Sigara, pipo ve püro'nun ana maddesi olan tütün, patlıcan giller familyasından Nicotina Tabacum'un yapraklarıdır. Tütün I. yüzyıldan beri Kuzey Amerika yerlileri tarafından din ve büyü törenlerinde kullanılmakta idi. Daha sonraları yerli halkta tütün alışkanlığı oluştu. 1559 yılında Cristophe Colobe'un ikinci Amerika dönüşünde tütün Francisco Hernandez tarafından İspanyaya getirildi. Buradan evvela Fransa'ya sonra bütün Dünyaya yayıldı.

Memleketimize ilk kez 1580 yılında gemiciler tarafından getirildi. Kısa zamanda tütün ile birlikte zararları da ortaya çıktı. Daha 1638'de Çin'de idam cezalarına, 1800'lerde IV. Murat'ın, keza Rusya'da Deli Patro'nun ağır cezalarına rağmen tütün salgını önlenemedi. Aksine 1920 lerde büyük sigara fabrikaları kurularak tütün tüketim ve üretiminde artışlar oldu.

Dünya Sağlık Teşkilatının araştırmalarına göre sigara, içinde DÖRT BİN tehlikeli madde bulunan bir zehir fabrikası durumundadır. Bunlardan 160 kimyevi maddenin kansere neden olduğu saptanmıştır. Keza sigara

içenlerde radyoaktif madde depolanmaktadır. Bu dört bin tehlikeli maddeler içinde en toksikleri fare zehiri içeren hidrojen syanit, DDT, nikel, arsenik ve karbonmonoksittir.

Sigaranın yanması ile 800-1000 dereceye yükselen ucundaki ateş, sigarada bir çok değişikliklere neden olarak, toksik maddeler üretmektedir. Sigara, pipo, püro ve benzerlerine ne kadar erken yaşta başlanırsa bunların yaptıkları hastalıklar o kadar erken ortaya çıkar. Sigaranın zararları yaş durumuna, içilen günlük sayısına, içiş çabukluğuna, içe çekme durumuna ve hava kirliliğine göre değişir.

Yine Dünya Sağlık Teşkilatının 41 bin İngiliz ve Amerikan Hekimiyle 12 senede 16 ülkeyi içeren 5 milyon kişi üzerinde yaptıkları bir araştırmaya göre:30 yıldan fazla günde iki paket ve daha fazla sigara içenlerin ömürleri 12 yıl, 1-1,5 paket içenlerin 5 yıl ve günde 10-15 sigara içenlerin ömürleri iki yıl kısaldığı izlenmiştir.

Gebelik sırasında sigara içen annelerin bebekleri içmeyenlere oranla 200-300 gr. daha eksik, boyları 1-2 cm. daha kısa ve baş

çevreleri de 1 cm. daha küçük olarak doğduğu saptanmıştır. Sigara içen gebelerde düşükler, ölü doğumlar, erken ve sakat doğumlar keza bebeklerde zeka geriliği içmeyenlere oranla 2-3 kez fazla görülmektedir.

Atmosferde onbinde 3 oranla bulunan ve binde bir oranı dahi canlıları öldüren Karbonmonoksit yanan bir sigarada % 4'e kadar yükselir. Üstelik bunun al yuvarlara bağlanma kudreti oksijenden 200 defa fazla olduğuna göre, özellikle gebe hanımların sigara içmelerine cinayet demek pek de yersiz olmazsa gerek. Bu bakımdan sigara dumanı en kirli havadan daha zararlıdır, özellikle bebekler için.

Bazı tiryakiler sigara dumanını içlerine çekmediklerinden zarar görmeyeceklerini sanırlar. Ağıza konulan yanmaktaki bir sigaranın dumanı içe çekilmese de yarıdan fazlası ciğerlere girmiş olur. Keza kapalı yerlerde içenlerin (aktif tiryakilerin) yanında bulunan sigara içmeyenler (pasif tiryakiler), sigara dumanının yoğunluğuna göre % 10-50 arasında sigara içmiş olurlar.

Japonların yaptığı bir araştırmada sigara içmeyen hanımların eğer kocaları sigara içiyorsa bunlarda akciğer kanserleri, kocaları da sigara içmeyenlerin hanımlarından üç kez daha fazla bulunmuştur. Keza sigara içen ailelerin çocuklarında solunum hastalıkları iki-üç kez daha fazladır.

Sigara dumanındaki toksik maddeler nedeniyle erkeklerde sperm hücreleri yeterli güç ve sayıda oluşamaz, sayı ve hareket azlığı dolayısıyla kısırlıklar görülür. Keza kadınlarda östrojen ve projesteron imal eden yumurtalık hücreleri felç olarak kısırlıklar ve erken menepozlar ortaya çıkar.

Sigaradaki toksik maddeler sigara dudağına yaklaştıkça etkinliğini artıracığından, sigaranın yarısını içip yarısını atmak veya uzun ağızlıklar kullanmak daha az zararlıdır. Filtreli sigara ve ağızlıklar ile nikotin % 5-25 oranında emilebilir. Burada nikotinsiz sigaralar ile nargilenin de zararlı olduğu belirlenmiş oluyor. Yapılan son araştırmalarda nargilede karbonmonoksit sigaradan 10 kez fazla bulunmuştur. Keza püro ve pipo içenlerin kanlarındaki karbonmonoksit miktarı, sigara içenlerin kanlarındaki kadar yüksek bulunmuştur.

SİGARA DUMANINDAKİ MADDELER

1- Tahriş Edici Maddeler:

Normalde solunum havası ile akciğerlere giren 10 mikrondan küçük yabancı maddeler, bronş epitelindeki kirpikçiklerin hareketleriyle dışarı atılırlar. Bu fizyolojik olaya ciğerlerin arınma etkisi denir. Sigara dumanındaki toksik maddelerin iritan etkisi, kirpikçiklerin hareketlerini azaltarak arınma etkisini bozar.

Dumandaki toksik maddeler ile havadan giren yabancı maddeler karışımı zamanla küçük solunum yolları ucundaki alveollerin (keseciklerin) elastikiyetini bozar ve tahrişe uğrayan bu küçük solunum yollarında yer yer tıkanıklıklar oluşur. Artan müküs salgılarıyla da öksürük ortaya çıkar. Yeterli oksijen ile beslenemeyen ve yapısal bozukluklar gösteren böyle ciğerlerde mikroplar daha kolay üreyerek çeşitli akciğer hastalıkları ortaya çıkar. Özellikle Alfa-1 antitripsin yetersizliği olanlarda bu risk daha barizdir.

Sigara içen gençlerde, henüz hiç bir hastalık belirtisi görülmediği halde, yapılan tetkikler sonucu bunların küçük solunum yolları ve alveollerinde bozukluklar saptanmıştır. Bir tek

sigara içilmesiyle solunum yollarında yaklaşık dört saat süren bir direnç artması görülmüştür. Çocuklardaki kronik bronşitlerin büyük bir kısmı anne ve babaların sigara içmelerinden oluştuğu saptanmıştır.

2- Karsinogen (Kanser yapıcı) maddeler:

Sigara dumanında/60 tür karsinogen madde saptanmıştır. Bunlardan başlıcaları katran ve polisiklik aromatik alkoller, nitroaminler, nikel ve arsenik direkt kanser yapıcıdır; fenoller, yağ asitleri ve serbest yağ asitleri ise kanser oluşumunu hızlandırır. Bu tür kanserler en çok solunum, hazım ve üriner sistemlerde görünürler.

İrritan ve şimik etkilerle bronş epitelindeki kirpikciklerin normal hareketleri bozulur, küçük bronşlar daralır ve bazan da tıkanarak muküs dışarı atılamaz. Böyle havalanma bozukluğu oluşan akciğerlerde sigara dumanı ile gelen karsinogen maddeler, diğer risk faktörleri ile birlikte kanserleri oluştururlar.

Akciğer kanserleri, sigara içenlerde içmeyenlerden 45-50 kez fazla görülmektedir. Sigara içenlerde görülen kanser türleri çoğunlukla küçük hücreli seri ilerleyen bir türdür. Bunlarda hayat süresi tedavisiz ortalama bir yıldır. Mide ve mesane başta olmak üzere diğer organlarda da sigaranın oluşturduğu kanserler görülmektedir.

3- Nikotin:

Nikotin özellikle sinir sistemini etkileyerek sigara bağımlılığını oluşturur. İçenin ruhsal durumuna göre kişiyi bazan yatıştırır ve bazan uyarır. Nikotin kan dolaşımını etkiler. Böbrek üstü bezinden epinefrin ve katekolamin ma-

ddelerinin salgılarını çoğaltarak kalp atışlarını artırır, damarları daraltıp kan basıncını yükseltir.

Nikotin ayrıca kandaki serbest yağ asitlerini artırıp trombositleri birbiriyle birleştirerek damar tıkanıklıklarını kolaylaştırır. Kalp ve damar hastalıklarının oluşumunda nikotin etkisi büyüktür. Bu tür hastalıklar sigara içenlerde, içmeyenlerden dört kez fazladır. Nikotin pankreas'ın dış salgılarıyla birlikte sodyum bikarbonat ifrazını azaltır. Aksine midenin asit miktarını da artırarak bu çift etkili olay ile, sigara içenlerde mide ülserleri 4-6 kez daha fazla görülür.

4- Zehirli gazlar:

En önemlileri karbonmonoksit, hidrojen sülfid ve hidrosyanik asittir. Normalde insan kanında litrede % 1 mgr. olan karbonmonoksit, günde bir paket sigara içen bir insanın kanında litrede % 5 mgr.'a yükselir. Daha çok sigara içenlerde bu miktar % 10 mgr.'ı aşabilir. Kanda artan karbonmonoksit alyuvarlara 200 kez daha kuvvetle bağlanarak, dokuların Oksijen almalarını yani beslenmelerini önler. Normal beslenemiyen doku hücrelerinin yüzey gerilimi azalması ile, kişinin dengeli beslenmesine rağmen, erken ihtiyarlamalar görülür.

Kandaki yüksek karbonmonoksit zamanla damarlarda yağ birikintileri ve tıkanıklıklar yaparak, nikotin ile birlikte felclere ve infarktüsleere sebep olabilir. Sigara içen annelerin karnındaki bebeklerde ise karbonmonoksitin toksik tesiri çok daha vahimdir.

BOSNA-HERSEK

Tarihte anlı şanlı bir Bosna-Hersek vardı
Sakinlerin yüzünden hep mutluluk akardı.
Gelen geçen onlara hayranlıkla bakardı
Şimdi hepsi perişan lakin Dünya görmüyor.

İrk ve din gözetmeyen Bosna'nın umurları
Murat Hüdavendigâr Sultan'ın torunları
Medeni Avrupa'da kırıldı onurları
Şimdi hepsi tarümar lakin Dünya görmüyor.

Bir Sırp vahşeti kıldı insanlık onurunu
Bacılarımızın o mübarek gururunu
Birileri oynuyor ikili oyununu
Şimdi hepsi pür harab lakin Dünya görmüyor.

Bosna-Hersek'lim böyle ağlarken sen zar-ü zar
İnsanlık aleminde kalmadı mı gayrı ar
Ey koca Fatih kalk da bir gör nedir bu inzar
Şimdi hepsi perişan hala Dünya görmüyor.

Nerde insan hakları ile o tutuşanlar
Diyarbakırlarda aniden buluşanlar
Nerde aşk-ı halk için coşkuyla çalışanlar
Bosna'lılar tarümar neden Dünya görmüyor.

Bosna-Hersek eylerken böyle feryad-ı figan
Şu medeni alemde hiç mi kalmadı iz'an
Ey tarih bir gün sen de utanacaksın inan
Bosna'lılar hep kurban neden Dünya görmüyor.

Dr. Galip UZUNCA

AK UMUTLAR

Seninde ak umutların olsun
Yarınların aydınlığında.
Sıkılmış yumrukların arasında
Başın değil,
Kaderin bulunsun ak umutlarınla...

Yarınlar elem değil,
Sevinç doğursun senin için.
Aldırma dünün karanlığına,
Her uzun gecenin sessizliğinde.
Gözle şafak kızılığının
Senden yana ak umutlarını.
Ak güvercinler uçurmaya bak
Sevda bahçelerine
Ak üveyikler bekle oradan...

Seninde ak umutların olsun
Yarınların aydınlığında.
Sıkılmış yumrukların arasında
Başın değil,
Kaderin bulunsun ak umutlarınla...

Ahmet SAMUR
1969
Küçükköy-İSTANBUL

TÜRKÜ DEYİNCE

Veysel GÜLTAŞ

Renk ustası Bedri Rahmi Eyüboğlu bir şiirinde şöyle der; "Şairim/Zifiri karanlıktagelse şiirin hası/Ayak seslerinden tanırım/Ne zaman bir köy türküsü duysam/Şairliğimden utanırım..."

Evet... Türküler... Türkülerimiz... Bizi biz yapan türkülerimiz... Çeresizliğine direnç, umutsuzluğuna umut katan türkülerimiz... Soframıza bereket, aşıma tuz, yüreğimize ışık salan türkülerimiz.

Dünü bugüne getiren, yıkım günlerinde, sancıları damıtıp içimize bilinç taşıyan hep türkülerimiz olmuştur. Türkülerimizle var olmuş, türkülerle yaşam sevincini tatmıştır Anadolu insanı. Bir ulusu ulus yapan onun kültürüdür. Halk biliminin en başında da onun türküleridir. Anadolu insanı türkülerine çok şey borçludur. Toprağın tadı, gurbetin acısı, mahpusluğun sancısı, dostluğun erdemi hep türkülerimizde yatar. Hangi güçlü söz şu dizelerin burukluğunu içimize taşır! "Yağmur gibi yağar başıma taşlar/İlle dostun gülü yareler beni." Hangi ezgi insan tutsaklığını bu denli yalın anlatır! "Mahpushane seni yapan kör olsun/Kör olsun da iki elleri kırilsın..."

Bir halk ozanımız bir söyleşisinde şöyle demişti: "Bir memleketintürkülerini yapanlar, o memleketin kanunlarını yapanlardan daha güçlüdürler." Ondan olsagerek, padişahın acımasız fermanlarına karşın insan onurunu

koruyan Hekimoğlunun, zalimlere direnen Pir Sultan'ın, bugün bile içimizde yaşaması, bu sözün ne denli haklı olduğunu göstermektedir. Onların türkülerini, suların çakıl taşlarını arırtması gibi, dünü bugüne getirip, bilincimizi tazelemekte, içimizi ısıtmaktadır. Yaşayan yalnız insan onurunu savunanlardır.

Halkımızı tamımak istiyorsak, Anadolu insanımızla kaynaşmak istiyorsak, türkülerimizi bilmek zorundayız. Türkülerimizi bilmek, geçmişimizi bilmek demektir. Türkülerimizi tanımak, aydın olmak demektir. Türkülerimizi sevmek, insanımızı sevmek demektir. 'Düşünüyorum Öyleyse Vurun' adlı kitabında İlhan Selçuk türkülerin önemini şöyle vurgular: "Halkın bağrından yükselen ezgileri duymayan ezgilerin ardındaki yaşantıların kökenlerine inemez, yaşadığı toplumun hayat damarlarında dolaşan sınırsız kanı pompalayan yüreğin açmazlarını bilemez. Halktan koparak, toplumuna yabancılaşan aydınlar, aydınlaşmak olanağını yitirirler..."

Her sabahın bir sahibi vardır diyor, Ruhi Su... türküler ustasının insanı insan yapan, özüne öz katan, yüreğimizi ısıtan şu dizelerinin sıcaklığını gelinde hep birlikte dinleyelim derim;

"Diken içindeler/ama gül gibiler/Hapisteler ama/Şarap gibiler/Balçık içindeler/Ama gönül gibiler/Gece içindeler/ama sabah gibiler..."

Alaşehir: 22-1-1993

ÇİNAR

Bir yerde
Bir tohum düştü toprağa
Büyüdü Çınar oldu
Kim bilir kaç nesil
 gelip geçti altından
Çınar Ağın'dı
Bir yerlerden gelmiş
Bu topraklara kök salmış
Fidanmış
 irileşmiş
 kocaman olmuş
Ben tanıdığımda
 dallarında türkü
 söylerdi kuşlar
Hemen dibinde
 bir kahve vardı
İnsanlar orada toplanırdı
İhtiyarlar günü konuşurlardı
Gençler oyun oynardı
Pazar yeriye çevresi
Bir meydana bakardı
Dükkanlar vardı
 yanında cami
Karşısında hükümet konağı
Her şey içiçeydi
 Toprak
 Çınar
 Kuşlar
 ve insanlar
Kaderleri bir
Sesleri birdi
Ama
 duyulmazdı
 hissedilirdi
Geçmişten geleceğe
 hep bir şarkı söylenirdi
Zaman her şeyi eskitti
Topraktan başlayan
 toprağa döner

Göç gelir
vurur götürür
Çınar yalnız kalır
Artık kuşlar da gelmezler
Boşalır çınarın altı
Ölüm sessizliği çöker
Alan da satan da yoktur artık
Çocukluğumda tanıdım çınarı
Gürdü
Kucaklardı çevresini
Pençe gibiydi yaprakları
dipdiri
Birlikte bir kaderi boşuşturdük
Yokluktan çıkmazımız
Boşa gitti çabalar
Çınar kaldı

insanlar
kuşlar
gitti

Bilmiyorum
Çınar hala durur mu yerinde
Yaşlanıp öldü mü yoksa
Şimdi

her halde
başka çınarlar
o topraklarda

Toprak her zaman filiz verir
Hayat bir devinimdir
sürer gider

İnsanlar ölür
Her ölüm
bir hayatı başlatır

Bugün
orada
başka hayatlar var

Bana yabancı
Anılarımda
tek çınar kaldı

Zeki HAFIZOĞULLARI
10.3.1993

KARMAŞAM

Bakış açısıysa yaşam
Bakış sayısı kadar da yaşam...
Varılır mı en son şekline
varılırmı ömrümüzce
Her gün biraz daha aşmadan...

Nedir en doğrusu
Nedir en güzeli.
Zaman zaman düşündüğüm
Duyumsadığım
Karmaşam...

29.4.1993

HELE SEVERKEN

Mazbut ol diyorlar,
Ölünce olacağız zaten,
üstümüze sarılmış bir keten
Ve aynı pozisyonda
sonsuz eriyeceğiz...
Yaşarken, canlıyken de mazbut olmak
ölmeden mezara konmak...
Anti-mazbutum ben.
Yaşıyorsan olmaz ki mabut olmak.
Héle severken...

29.4.1993
Akif UĞURLU

HEYBELİ'DE BİR KASIM SONU AKŞAMI -X-

Dr. Kriton DİNÇMEN

Öyle ya... arkadaşlarıyla birlikte, üstü kapalı ahırın tatlı ılıklığında ve az-çok kuru otun önüne konarak geçen eski kışlara benzemeyecekti bu kış.. Artık işe yaramamanın beklenen sonuçlarıyla karşı karşıya kalıyordu... Gündüzleri Yukarı Mahalle'deki boş sokaklarda dolaşıyor, köşelerdeki çöpler arasında bulabildiği ekmek veya yemek artıklarıyla açlığını gidermeğe çalışıyordu... Böylece günleri yarı aç yarı tok geçip gidiyordu. Ne var ki, Dağ Mahalesi bir yandan Karayel'i, bir yandan da Gündüğüsu'nu aldığı için, kendisinin çöplük taralamalarında kaptığı soğuk algınlıkları tık nefesliğini büsbütün artırmıştı.

Ağır kışın soğukları bastırdıkça da, içinde yeni bir tedirginliğin hatta korkunun yerleştiğini farkettiler. Genelde karşılaşmaktan çekindiği, yakın arkadaşlık yerine aralarında mesafeli bir iyi komşuluk ilişkisinin oluşmasına özellikle özen gösterdiği dağ köpeklerinin gözlerinde, son zamanlarda, boş midelerini yansıtan tehlikeli pırıltılar sezinlemeğe başlamıştı...

Yaz süresince tatlı bir serserilik içinde dağda dolaşan, bazen de Aşağı Mahalle'ye kadar inip efelikle tur atan dağ

köpeklerinin, kışın bastırmasıyla başlayan aralarındaki fısıldaşmaları, gizli konuşmaları ve kızgın bakışları sezince, bazı tatsız olayların yaklaşmakta olduğunu anlıyordu. Hele, Değirmen Tepesinin aç grubu ile onlardan da aç Makaryos Tepesi grubunun, yiyecek bir şey bulabilme umudu ile, on gün kadar önce bir gece indikleri Aşağı Mahalle'de Ada'nın tam orta yerinde, Çarşı'da karşılaştıklarında aralarında kıyasıya bir kavgaya tutuşup birbirlerini yediklerini, ve ertesi sabah Vapur'a inen adalıların her iki gruptan pek çok ölü karşılaştıkları haberi kulağına çalınca, işin artık şaka götürür tarafı kalmadığını anladı. Mümkün olabildiğince tenhâlarda saklanıyor, aç kalma pahasına da olsa onarla karşılaşmamağa çalışıyordu.

Bir hafta kadar önce, etrafında sakin olduğunu ümid ettiği bir saatte, tepenin arkasındaki çöplük çukuruna kadar uzanmağa karar verdi. Boş midesi iyice kazınıyordu, açlıktan ayakta duracak takadı kalmamıştı. Saklandığı kaya kovuğundan başını usulca uzattı... Etraftan ses seda gelmediğini anlayınca yavaşça çöplüğe doğru yöneldi. Çok-çok yüz, hadi bilemediniz iki yüz, iki yüz elli metre kadar ilerlemişti ki dehşetten dona kaldı. Kendisi

gibi ihtiyarlayıp işe yaramazlığı nedeniyle dağda bırakılmış Dik Kulaklı'nın parçalanmış cesedi, kanlar içinde, çalılar arasında yatıyordu... Sol bacağı tamamen yenmiş, göğsü iyice parçalanmış, bir zamanlar dişilerin arzularını kabartan ve kendisine tüm heybetini veren erkek sağrıları dişlenmiş, karnından dışarı fırlamış bağırsakları bir ölüm anıtı gibi bir palamut çalısının etrafına dolanmıştı; sağ yanağından kopan bir parça yüzünün asaletini kaybettirmiş, kendisini tanınmaz hale getirmişti... Eski yakışıklılığından geriye kalan tek şey, boşa bakan o tatlı gözlerinin yanından tüm çekicilikleriyle yükselen kulaklarıydı...

Arkadaşının bu iç parçalayıcı ölümüne üzülmesine zaman kalmadan, dondurucu bir korku içini kaplamıştı... Evet, üç gece önceki çok yakından gelen o korkunç havlamalar ile lanet okuyan anırmaların ve bir-iki tok tekme sesinin anlamını şimdi kavriyordu... Zavallı Dik Kulaklı'yı parçalamışlardı...

Hem de, kendi ininin biraz ilerisinde... Kendisini Bulsalardı, palamut ağacına dolanmış bağırsak, şimdi kendi barsağı olacaktı...

İçini kemiren açlığı aldırmadan, ağrıyan sağ ön bacağının kendisine tanıdığı tüm güçle topallıyarak kovuğuna kaçmıştı. O günü ve tüm geceyi, korkunç bir sessizlik içinde, nefes almaktan bile korkarak orada geçirdi. Değil adım atmak, esnemekten bile ödü patlıyordu... Gece-gündüz etrafını saran açlık çığlıkları, durmamacasına yağın yağmur ile delicesine esen Karayel'i parçaladı durdu; ve işin daha da kötüsü, kovuğun aralığında, yiyecek bir lokma bulabilme kaygısı içinde delicesine koşuşan köpek gölgelerinin gelip geçtiklerini görüyordu...

İki gün sonra, sabaha karşı rüzgar dinmiş, karanlık gökten sicim gibi inen yağmur yerini bir çiselemeye bırakmıştı. Açlık ne ise de, iki-üç günden beri devam edegelen susuzluğa dayanamıyordu. Kupkuru ininin iki adım ötesindeki çukurlukta toplanan yağmur suları da öylesine çekici idi ki... Bir süre, suya bakmamağa çalıştı; başını kovuğun duvarına çevirdi; ne var ki, dallardan su birikintisine damlıyan suyun sesini kulaklarından itmeğe olanak yoktu... Dayanamadı. Çok değil, bir dakika gizlendiği delikten çıkabilse, üç-dört koca yudum suyu gırtlığından aşağı indirebilse, yanan ağzını ve kurumuş genzini serinletebilse tehlike geçinceye kadar saklanmağa devam edebilecekti. Deliğin ağzına doğru bir adım attı, usulca başını dışarıya çıkardı, etrafına kulak kabarttı, bakındı... Kimsecikler yoktu... Cesaretini topladı, dışarı çıktı. Önündeki suya ağzını uzatıyordu. ki, arkasından gelen korkunç bir zafer çığlığı kendisini dondurdu. Gözleri çamaklaşmış, korkunc ağızlarından akan salyalar arasında dişleri büsbütün sivrileşmiş iki dağ köpeği, açlığın somutlaşmış simgeleri olarak üstüne geliyorlardı. Bir an için, artık kendisi için kurtuluş olmadığını düşündü... Yaşadığı hayatın herhangi bir çekiciliği yoktu... Ayağı ağrıyor, nefesi tıkanıyor, gözü görmüyor, ve, hepsinden kötüsü, tek başına açlık ve soğukla cebelleşiyordu... Aslında, ölüm onun için hiç te fena bir çözüm değildi. Ama, böylesine de, kendi aç vücudunu kendisi kadar aç iki köpeğin azgın dişleri arasında parçalamak istemiyordu... Üstüne ilk gelen beyaz başın kan çanağınadönmüş gözleri ile onların altında parlıyan dişlere baktı; bir an sonra o dişlerin yaşlı kalçasına saplanacağını anladı... Onan sonra ne olduğunu pek hatırlamıyordu; ne zaman ve nasıl

arkasına döndüğünü ve hasta ön ayaklarına dayanarak o çelimsiz arka bacaklarına tüm kuvvetlerini nasıl verdiğini ve üstüne parçalarcasına gelen beyaz kafaya çiftesini nasıl savurduğunu hiç bilemedi... ancak, kırılan o kafadan akan kanlar ile beraber acı bir çığlığın havayı yitliğini farkettiler...

Aynı anda ise, boynunun sağ tarafında müthiş bir ağrı ile asılmış ve hınçla kendisinden bir şeyler koparmağa çalışan bir vücudu hissetti. Kendisi beyaz köpeğin kafasına pathyan o müthiş tekmesini indirirken, diğer köpek fırsat bularak yandan boynuna saldırmış ve dişlerini ete iyce geçirdikten sonra, havada yarı asılı, ağzına giren eti koparmağa çalışıyordu... Bu ikincinin, nasıl oldu da, parçalanmış boynunu bıraktığını ve inliyerek kanlar içinde kaçan arkadaşının arkasından çamların içlerine kaçtığını anlamadı...

Şu son dört-beş gün çok çekmişti. Boynundaki cılk yara, en ufak bir kımıldanışta çok ağrıyordu. Güçlkle biraz su içti, ilerideki bir evin arka bahçesindeki kedilerin devirdiği çöp tenekesinde yiyecek bir-iki lokma buldu... Kovuğuna çekildi...

Dünden beri hava düzelmiş, Şubat'ın sonlarındaki o yaz kokan ilk güneş parıltıları havayı ıltmaya başlamıştı... Parıldayan kış güneşi her tarafı ıltırken hayvanların gözü dönmüş vahşiliği yumuşuyor, açlık azalıyor, iyilik yüreklerde yeşeyirordu...

İşte bu nedenledir ki, bu sabah artık ininin nemli sıkıntısından çıkıp Değirmen Tepesi'nin ılık arka yamacındaki yavaş-yavaş lavanta kokmağa başlayan fundalıklarına kadar uzanmıştı... O an mutlu idi; biraz ot bulmuş, koparmış ve ağzına hiç olmazsa temiz ve taze bir şeyler atabilmişti. Ilık güneş, yaşlı vücuduna bir sevgilinin okşayışı gibi geliyordu... aklına, gençliğinde,

böyle tatlı bir ılımanlık içinde bulunduğunda ta ayak uçlarından başlayıp tüm vücudunu kaplıyan ve apışaralarında odaklaşan o çıldırtan arzu dolu sertleşme geldi... Bu günkü yavşak pelteleşmesini düşündükçe acı ile gülümsedi... bir daha geri dönmemesine geçti gitti bunlar, diye düşündü... İyice yaşlanmıştı. Yaşlanma-sıyla birlikte de, içinde o acılı hoşgörü yerleşmiş, tüm duyguları eski katılıklarını kaybetmişlerdi... Yumuşak, esnek, anlayışlı olmuştu.. Hatta, düşündü belki de kendisini parçalamaya gelen köpekler de, kendi açılarından, haklıydılar... Açlıkla oynanmaz ki... Neden daha önce ona hiç böyle davranmamışlardı da, geçen haftaki o büyük açlıktan sonra saldırıya geçmişlerdi... herhalde onlar da pişmandı yaptıklarından... çiftesini patlattığı o beyaz kafa ne olmuştu acaba?... Kendisinde hâlâ böyle esaslı bir tekme sallayabilme kuvveti olduğunu düşündükçe memnun oldu... Sonra, tuhaftır ama, o köpeğe de acıdı... fakat, ne yapsın ki, mecbur kalmıştı o tekme patlatmağa... Yoksa, parçalanmış olacaktı... Ne ise, herhalde, şimdi o da iyileşmiş ve diğer arkadaşlarına katılabilmişti... Başını kaldırdı, baharı muştulayan temiz havayı kokladı... Çalı süpürgeleri ile lavanta çalıları nefis kokuyordu...

Bir ara, arkasındaki çalılardan bir hisırtı ile, ufacık, tatlı mı tatlı bir havlama duydu; sanki küçük, küçücük birşey sesleniyor, bir şeyler istiyor gibi geldi ona. Sesin geldiği tarafa döndü. Evet, beş-altı metre ilerideki kocaman bir fundanın birbirine kenetlenmiş dalları arasına simsiyah bir köpekçik sıkışmış, oradan kurtulmak için yaptığı tüm çabalar boşa gidiyordu... Orala-ra bu yavru köpek nasıl gelmişti? Kim atmıştı onu tek başına çalılar arasına? Ana-babası, kardeşleri yokmuydu?...

Köpeğe doğru biraz yürüdü... Durdu... Ağlamaklı sesi ile durmadan yardım dileyen minnacık şeye baktı, gülümsedi... Ayağı ile, yolu kapatan o koca çalıyı itti, yolu açtı... Olmadı gene... Pek te çelimsizmişsin sen de, diye düşündü... İşte, çalıyı kaldırdık... iki adım at da, çık oradan... ama olmuyordu, olamıyordu bir türlü; tüm gayretlere karşın, o dört küçük ayak ufacık vücudu aradaki bir-iki ufak daldan kurtarıp yarım adım ilerideki patikaya çıkaramıyordu... Öylesine acınacak bir zavallılık içinde idi ki... Köpeğe baktı, durdu... Bir kaç gün önce, iki azgın aç köpeğin kendisini parçalamalarına ramak kalmıştı. Bana saldıranlar senin anan-baban mıydı... Ne dersin ha! Önümüzdeki kışa kadar sen de büyür bana saldırır mısın...

Düşmanının böylesine zavallı ve aynı zamanda böylesine acınacak kadar sevimli olması kendisini duygulandırdı. Kocaman dilini uzattı, ve o avuç içi kadar köpekçiği özenle iteleyerek çalılardan kurtardı, patikaya çıkardı... Hadi, dedi, işte artık düz yoldasın... Buraya nasıl geldiysen, yarı yamalak sürünerek gene yerine git, ananı bul...

Başını çevirdi, bir defa daha mis kokan çalıları kokladı ve tembelcesine bir kaç adım attı, yürüdü... Ne var ki, arkasından gelen o iç parçalayıcı ağlama daha ileri gitmesini engelledi. durdu, başını geriye çevirdi, baktı o küçük siyah yumak düşe kalka yoldaki taşlara ve çalı dallarına takıla takıla arkasından koşmağa çabılıyor, beceremeyince de ağlıyordu. Ne oldu, genel! Ne yapayım, yani! diye söylendi. Köpek dadılığı yapan bir eşeğe hiç rastlanmış mıydı şimdiye kadar?... Çaresizce durdu; sonra kararlı bir şekilde döndü, adımlarını sıklaştırdı. Nasıl olsa, birz ilerideki çamların arkasına dolandı mı, gözden kaybolacak, köpekcik te susacaktı.

Arkasından gelen yakarış öylesine acı idi ki, dayanamadı; geri döndü, yavrunun başına dikildi. Evet, küçük şey! Ne istiyorsun benden? Ben bir eşeğim, sen de bir köpek! şimdi küçüksün, tatlısın, zavallısın... Ama, dört-beş ay sonra basbayağı bir köpek olacaksın! Benden sana hayır gelmez! Hele, senden bana hiç gelmez! Boynumdaki yara ya babanın, ya da amcanın dişlerinin izleri... Hadi, tüm bunları unuttalım... Ama, gene de beraber olamayız ki! Çok tuhaf bir şey olur! Ben ot yerim, çöplükte ekmek parçaları ile yemek artıklarını ararım, sen kemik istersin... Ben anırırım, sen havlırsın... Ben tekmeleirim, sen ısırırsın... Farklıyız biz... Şimdi, sen çok küçüksün, anlayamazsın farklı olmanın önemini... ama, biraz sonra sen de kavriyacaksın bu isteğinin manasızlığını... Dünya Alem güler bize... Yaşlı bir eşekle yavru bir köpeğin arkadaşlığı, beraberliği görülmuş şey değildir...

Çok direndi, çok uğraştı zavallı eşek tüm bunları köpekçiğe anlatmağa... ama nafile... Dönüp iki-üç adım atar atmaz arkasından gelen ağlamaklı yalvarmalar onu geri getiriyordu... Sonunda, anladı ki, bir türlü kurtulamıyacaktır bu küçük dosttan... Ondan sonra, diye düşündü, ne olacaktı sanki bu küçük köpekçiği de ininin bir köşesinde yatırsa... Şimdilik, kendisi çöplükte yemek artıkları ararken, küçük bir kuru ekmek parçasını da ine getirse ve şuna verse kıyamet mi kopacaktı? Ne de olsa bir can! Can yoldaşı olurlardı birbirlerinin! etraftakiler güleceklerdi... Ne olacak! varsın gülsünler... Yalnızlığı çeken kendisi idi! Aylarca tek başına kalmıştı dağda... Konuşacağı kimsesi, açlığını paylaşacağı kimsesi olmadan...

Önünde duran, ufacık gözleri sevgi dolu ona bakan, kırmızı dilciği minnacık

dişlerinin arasında beliren bu beklenmedik dosta baktı... "Hadi, gel benimle! İnde sana da bir yer bulurum," dedi...

Kısa süren Şubat güneşi ılıkılığı geçmiş, güneşin Sivri Ada'nın arkalarına doğru kaymasıyla beraber, kötü bir akşam yazı çıkmak üzere idi... Karga sürüleri Heybeli ile Burgaz arasında dolandıktan sonra, gece konaklaması için, hışırtı ile çevredeki çamlara üşüşüyorlardı.. Kaya kovuğunun dibindeki yumuşak topraklı çukur öylesine sıcak ve ana kucacı kadar emin bir yerdi ki...

Köpekçiğe sevgiyle, sevecenlikle baktı. bu benden de beter, benden yalnız, korumasız diye aklından geçirdi... Yavru, yumuşak kuru toprağı bulur bulmaz, hemen uyumuştı... Yüzü mutlu ve huzurlu idi.. Zaman-zaman uykusunda geriliyor, ufacak ayakları atıyordu...

Karanlığın basmasıyla beraber başlayan yağmura eklenen Yıldız Karayel dışarıyı kasıp kavuruyordu... İyi yaptım da, bu zavallıyı buraya getirdim, tek başına dışarıda bu havada sabaha çıkamazdı, dedi kendi kendine yaşlı eşek...

O da mutlu idi... Küçük arkadaşına bir daha baktı, ve uyudu...

II. (bu bölümün sonunda hikâye bitecek)

O yıl Mart çok soğuk geçmişti. Ne var ki, Mart'ın bitmesiyle beraber, sıkıntılı günler de arkada kalmıştı. Yeşeren fundalıklar, fışkıran otlar, mis kokan katır tırnakları ile çalı süpürgeleri, canlanıp filizlenen çamlar, yamaçları kaplıyan menekşe ve beyaz çiçekli makiler neşeli bahar güneşi altında büsbütün parlıyorlardı. Kötü kış fırtınaları çoktan geçmiş, zaman-zaman yağan Nisan ve Mayıs yağmurlarının

ardından dağın sarhoş edici kokusu her tarafı kaplıyordu...

Başını uzatıp, mis kokan havayı zevkle ciğerlerine çekti. Kendisini çok iyi hissediyordu. Nefesi tıkanmadan, hiç zorlanmadan saatlerce dağda dolaşabiliyordu, hatta arkadaşıyla olan beraberliğe denecek tek laf yoktu... Ne iyi yapmıştı da, küçük köpeğı yanına almıştı o gün... O da büyümüş, serpilmiş güzel bir köpek olmuştu. Tüm günleri beraberce geçiriyorlardı... Kötü günlerde birbirlerine destek, iyi günlerde de mutluluğı paylaşacak dost olmuşlardı. Kırılarda beraber, yemek artığı aramak için çöplükte beraber, bazı bazı Ada'nın mahallelerindeki ufak gezintilerde de beraberdiler.

Öylesine alışmıştı ki, o köpeğe... Bazen, yaşlı vücudu yorulup yeşil otlara uzanmak zorunluluğunda kalıp ta, arkadaşı gençliğinin çağrısına uyarak gezmeğe çıktığında içini bir üzüntü, nedenini anlayamadığı bir kuşku kaplar dururdu... Başta pek önemsemedi bu duyguyu, önemsemek istemedi. Bununla beraber, bir kaç hafta sonra, arkadaşının her ayrılışında içini bir korkunun kapladığını anladı; tüm varlığını kaplıyan, kalbini sıkıştıran, içini titreten bir duygu idi bu... Sevgilisi tarafından terkedilmiş, yalnız bırakılmış, hakaret görmüş bir erkeğin yıkılmışlığı içinde gözlerini bayıra dikiyor, artık nerede ise delikanlılığa girecek kadar serpilmiş, büyümüş sevgili siyah görüntünün uzaktan belirmesini bekliyordu... Ona karşı öylesine kuvvetli ve köklü bir bağımlılık duyuyordu ki, artık tek başına bir gün dahi geçiremeyeceğini anlamıştı. Onu kaçırmamak onu kendisine bağılyabilmek için, çok defa, bulduğı güzelim ekmek parçalarını kendisi yemiyor, ine getirip arkadaşına saklıyordu...

(Devamı Gelecek Sayıda.)

TÜRKİYE ALFABESİ VE HALK DİLİ

Yazan: İsmail BEYDEMİR

Anadolu Halk Dilinin, 29 harfli Türkiye Alfabesi ile yazılamadığı konusunu içeren geniş bir yazımızı AĞIN dergisine göndermiştik. Yazımızı ve kapsamını biraz daha küçülterek, başka bir yazı yazdık, bu yazımız da 92/3 sayılı Dergimizde yayınlandı. Bu yazı üzerine bazı Ağın'lı arkadaşlarımız, yerel ağızlara göre 29 harfin üstünde imler kullanılırsa, ortada Türkçe diye bir yazı kalmayacağını, Türkçenin de bozulacağını söylediler. Oysa bizim en az otuz yıldan buyana vardığımız kanı şuydu; Türkiye ABC'si İstanbul ağzına göre 29 harfle sınırlanmışken, İstanbul Türkçesindeki bazı sesleri bile vermeye yeterli değildi. Bir de 1980 sonrası Ağın yöresi Halkbilimi derlemelerimize başlayınca, bu 29 harfin Halk Dilimizi yazılamaya hiç mi hiç yetme-

diğini gördük, bunun için de yukarda belirttiğimiz gibi bazı imler (transkripsiyon) kullandık.

Dünya olayları içinde bu konu da gelişti, yeni Türk Cumhuriyetlerinin Latin Harflerine geçmesi gündeme geldi. Adriyatik'den Çin Seddine dek söz geçirmek büyüklük kompleksine kapılıp, 21 Mart günü Antalya Kongresinde Kawa gibi demir döğenler, hemen bu konuyu da üstlenerek, Azerbaycan'a bizim 29 harfli Alfabeyi önerdiler. Sayın Cindoruk kadar basiret gösteremeyen iktidar ve muhalefet yanlıları, Antalya'ya koşarken, yıllardan beri ırkçılıkla suçladıkları bu kongrenin düzenleyicisi ile aynı sıraları paylaştılar. Ergenekon'daki demir eritme olayını Kawa gibi demir döğmeye çevirip, nevruzu gölgelemeye çalışırken, gelecek yıllardaki tepkiyi kamçılادılar.

Bizimkilerin 29 harfli önerisine, Azeri yazar H. Ahmed SCHİMİEDE Türk Edebiyatı Dergisinin 1992/228 sayısında (gelin şunu itiraf edelim ki; Türkiye Türk alfabesi, Anadolu Türkçesinin bir sıra ses hususiyetlerine cevap verememekte, üstelik fasih Türkçede, aslında mevcut olmayan sessiz harf sertleşmesi gibi acayip hallere yol vermektedir. O bakımdan yeni azerbaycan Türk Alfabesini tenkit etmeye-fikri acizanece-o kadar da hakları yoktur) diye, kibar yollu bir azarlama yollamıştı. Türkiye diye Bizans ve Osmanlı kalıntısı İstanbul'u, Türkçe diye de 72.5 milletin kaynaştığı İstanbul'lunun konuştuğu dili kabul edenler, bu azarlamadan nasıl etkilendiler bilemeyiz ama, bu sözü biz söylemiş gibi yüreğimizi soğuttu.

Aradan geçen aylarda, ortalık bu konudaki ortak çalışmaların aberleriyle çalkalandı. Türk Cumhuriyetlerinin 34 harfli ABC'sinin kabul edildiği duyuruldu. Son olarak da, Milliyet Gazetesinin 16.3.1993 günkü sayısında "Ortak Türk Alfabesi" başlıklı bir yazı ile, Türkiye alfabesine (Q, X, W) harflerinin konulduğu duyuruldu. Gazete haberlerinin inanırılık oranı tartışılabilirse de, Türkiye alfabesinin 29'un üstüne bazı harfleri ekleyeceği kaçınılmaz görünüyor. Her ne nedenle olursa olsun, Anadolu halkı konuşma dilinin yazımlanmasına yeterli olmayan Türk Alfabesinin genişletilmesi hakkındaki bizim savımız da güncelleşti. Ancak, konulduğu anlaşılan Q,X,W imlerinin hangi sesleri vereceğini kesin bilmememize karşın, büyük bir eksiğin varlığını burada belirtmek istiyoruz.

Bizim üzerinde durduğumuz eksik harflerden birisi de, E ile İ arasında, çene biraz ileri verilip, dilin arkası genize çekilerek çıkarılan ve yazımlamalarımızda aksanlı E ile é olarak kullandığımız harftir. Anadolu Türkçesi dışında, İstanbul ağzında bile (e) ile yazılıp (é) okunan sözcükler vardır. Örneğin; GERİ sözcüğü, bu yazımlama ile gerilim kökenli bir kavram getirmekte iken, (géri) diye okur, arka yönü anlatan bir kavram çıkarırız. VER diye yazar (vér) diye okuruz. ELOĞLU diye yazar, insan elinin oğlu anlamı çıkarmamak için, (éloğlu) diye, yabancının oğlu kavramını oluştururuz. ELLER diye yazar, insanın elleri anlamını aşarak (éller) diye yabancılar kavramına ulaşırız. EY ünlemini böyle yazar, (éy dağlar) gibi okuruz. ERME diye yazar, (érme-érmiş) gibi okuruz. KOYUNLAR SELE GİTTİ diye yazar, koyunların küçük seperlere denilen (SELE ye) gitmediğini, yağmur suyundan oluşan (sél) e gittiğini belirtmek için (koyunlar séle gitti) diye okuruz. DEDİM diye yazar (dédim) diye okuruz. EL ELİYMEN YILAN TUT, YARISINI YALAN TUT atasözü-nü, insanın elinin eliyle yılan tut gibi, insanın elinin eli olmayacağını anlatmak için, (él eliyenen yılan tut.....) diye okuruz. Tüm bu örneklemelerden de anlaşılacağı gibi, 29 harfli Türk alfabesi (é) diye belirlediğimiz bir harfin eksikliği içindedir.

Gene derlemelerimizde ĞH birleşik harflerle yazımladığımız, H harfinin gırtlaktan söylenişi sesii, X imi ile Kürt alfabesinde gösterildiği için almamıştık. Şimdi yeni Türk Alfabesinde bu harfin alındığını görüyoruz. Yerel sözcüklerimizden HARHURUM

yazarak anlamsızlaştırdığımız sözcüğü, artık XARXURUM diye yazacağız. Sayın Seyfi Beşe Ağaabeyimizin 93/2 sayılı Dergimizde çıkan yazısında HAB diye yazıp, yutulacak küçüklükteki topak anlamı veren, ödünç süt alıp verme anlamını veren sözcüğü XAB diye gerçek sesleri ile yazacağız. Gene aynıyazıda Sayın Beşe Ağaabeyimizin anlattığı tahta çekilip öğütülen iri buğday unundan yapılan ekmeği HIRINÇ gibi anlamsız yazmayıp, XIRINÇ olarak gerçek sesleri ile yazacağız. Gelin ve güveğinin ana babalarının birbirilerine olan hısımlıklarını

niteleyen sözcüğü HINAMİ gibi anlamsız yazmayıp, XINAMİ olarak gerçek seslerle yazacağız.

Belki bu değişim, halkı tanımadığını bile bilmeyen, bazı derlemecilere ters gelecek ama, gelecekte halkı kendi dili ile anlamakta büyük yararlılık doğuracaktır. Bu mutlu günleri şimdiden selâmlar, bu yolda emeği geçenleri kutlarız.

27 Mart 1993
DİYARBAKIR

Sayın Hemşehrilerimize Bir Müjdeli Haberimiz Var.

AĞIN-ELAZIĞ-MALATYA-ANKARA-İSTANBUL Arasındaki Otobüs Seferleri Başlamıştır.

Ağın'dan Kalkış:

Pazar Günleri Saat : 16:00

Telefon : 8177/2112

İstanbul'dan Kalkış:

Topkapı'dan

Salı Günleri Saat : 12:30

Telefon : 577 20 38
576 51 21

Harem'den

Salı Günleri Saat : 13:30

Telefon : 333 87 52

Ankara'dan (Ağın'a):

Salı Günleri Saat : 20:30

Telefon : 311 89 99

Not : Yukarıdaki telefonlar Hazar Turizm bürolarının olup, bu telefonlara yapılacak isteklerde "Ağın Hazar Servisi" diye ayrıca belirtilmesi rica olunur.

ANLADIM

Anladım

bir kasırğa sürmüyor

gün boyu

yalan gibi gelip geçici

ardında kalıcı şeyler bırakarak

ve ben

uğraşamam geceyle

zorunda kalmasam

ve gelip geçici kasırgalarla

tekrar gelene kadar

ve ben

bu yolda yolumu kaybettim

ve her köşede kalleşlik

ve yalanlar

ve iftiralar

ve ben

bunaldım içimdeki yabancı duygulardan

ve göremedim gelen

kasırgada yüzünü

ve umut ne yöne dönmüş bilemedim

gideyim o yöne

ve unutup kasırgaları alabildiğine

YAŞAMAK.....

Ülkü EMİROĞLU

1 Mayıs 1993

DEMOKRASİ

Mehmet Ali BİLİR

Binlerce yıldır, tartışılmalı ve uygulanamayan ah şu demokrasi var ya?

İlk çağlarda Yunan Siteleri'nde bir avuç soylu geçinen şehir insanı bir araya gelip, kendi kendilerini yönetecek adamları seçerken, bakıyorsunuz. Demokrasi yönetiminde yine çoğunlukla çalışan insanlar ezilmiş, horlanan yine yönetilenler olmuştur. Bu baskı ve sömürü karşısında öncülüğünü ve liderliğini Spartaküs'ün yaptığı, isyan bayraklarının çekildiği unutulamaz.

Orta çağa baktığımızda insanlara belli bir gurup bu kez din uğruna baskı yapmaya başladığını görüyoruz. Bu çağda Avrupa da Engizisyon Mahkemelerinde ki uygulamalar insanların ölüm kararlarına değin uzar gider. Çağımızda ki Demokrasilerde ve özellikle Batı ülkelerinde bugün hala binlerce insan ırkçılık adına boğazlanıyor. Bosna, Hersek bunun en açık örneğidir.

Bize gelince, Tek Partili Dönemi eleştirmek kanımca yanlıştır. Koskoca Osmanlı İmparatorluğunun ve enkazı üzerine kurulan yepyeni bir devlet kurum ve kuralları ile yerleştirilmesi için çok uğraş verildiği tarihi belgelerle ortadadır. Endişesi olanlar Atatürk ve Nutku'nu incelesin.

Bindokuzyüz kırklarda çok partili döneme demokrasi adına geçiyoruz. Kırksekiz yıldır Demokrasiyi kurum ve kuralları ile uyguluyoruz. Halen çok şey yapıldığı söylenemez. Yıl Bindokuzyüzdoksanüç, insanlarımız bir şi bulmak amacı ile ülke ülke dolaşıyorsa, hala

bölgeler arası farklılıklar giderilememişse, çalışan ile çalıştıran arasında bir denge kurulamamış ise hangi demokrasiden söz edilebilir ki?

Hele Eğitimde Doğu ve Güneydoğuda ki bir liseden mezun olan bir öğrenci ile Batı ille-rimizdeki bir liseden mezun olanları aynı koşullarda aynı sınava tabi tutuyorsak bunun adına ve adalet-fırsat eşitliğinden kocaman kocaman laflar ederek Demokrasi'den bahs edilir mi? Beş yılda bir halkın önüne bir sandık koyup, gel oyunu (A), (B), (C) partilerine ver, demek Demokrasi değildir. A-B-C partilerindeki listelerin baş sıralarına da varlıklı ve paralı kişiler sıralanırken kurallara göre oyun oynanıyor. Bu karelerde parasızların yeri ve şansı yoktur. Bu Demokrasi bize Yunan Sitelerini çağırıyor.

Bir kaç yıldır Devlet yönetimine katılımından söz edilmeye başlandı. Katılmasına katılım da nasıl? Kooperatif köylü, sendikası memur, kala kala bir avuç varlıklı insan dışında Devlet yönetimine katılacak başka kimse var mı? Bunun içindir ki bizim Demokrasi adına sunulan yönetim biçimimiz dörtbin yıl önceki Yunan Site Devletlerinde ki Demokrasi ile eşdeğerden farklılığı olmadığına göre "Çağdaşlaşma" nutukları aldatmadan başka bir şey değildir.

Bizler tüm bu aldatmacaların çok iyi farkındayız. Politikacılarımız ve yöneticilerimiz geç de olsa bunların farkına varabiliyorlarsa Demokrasimizde bu bile büyük bir kazanımdır.

22.04.1993

BIÇAK SERTLİĞİ

Onsekiz

on dokuz

yirmili yaşlar

namus inceliği gibi.

İklimlerin sarhoşluğunda

kışın dostluğu

ve bıçak sertliğinde

bileklere indiğini düşün.

Sıla özlemi

köy özlemi

kız özlemi...

Soğuk soğuk dölleir

zamanın çağlara ısınması

ya da

tıpkı geceyi iterek

bir ev, bir zeytin, bir çoban, bir
halı

bir yanında Ağın'lı Hasan,

öbüründe

Harput'lu İsalı'nun

kardeşliği gibi.

Midran YOKUŞ

sen
içimde kopan fırtınasın

sen
umudum gülümseyişisin

sen
kavuşmalarımızın anlamısın

sen
nefes alışısın sevgimizin

Ahmet GÜNDÜZ
1992

sevmek
bence seni yaşabilmek

sevmek
bence birlikte paylaşabilmek

sevmek
bence mutlu olabilmek

sevmek
bence biraz da acıyı tadabilmek

Sevmek
bence seninle aynı havayı soluyabilmek

sevmek
bence bütün acılara göğüs gerebilmek

sevmek
bence hep seni sevmek.

sessizim
ve sensizim
senden uzaklardayım
kaç kez soldu güneş
kimbilir kaç akşam oldu sensiz
sensiz gecelerdeyim
isyanlardayım
seni
hep seni düşünüyorum.

Ahmet GÜNDÜZ
1992

Ahmet GÜNDÜZ
1992

BESLENME VE SAĞLIKLI YAŞAM

M.Ali KARAKAŞ
Veteriner Hekim

Sağlık: Üretkenliğin, ilişkilerin ve mutluluğun anlamlı olmasıdır.

Sağlıksız yaşama ve erken ölümlere neden olan önemli dört risk faktörü vardır.

- a) Şişmanlık
- b) Yüksek tansiyon
- c) Diyabet
- d) Sıgara.

SAĞLIĞI KORUMAK İÇİN:

- a) Çeşitli yiyecekler yiyin (Karma ve dengeli Et, Sebze, Meyve)
- b) İdeal kilonuzu koruyun (Kilo-boy dengesi)
- c) Çok yağdan ve kolestrolde kaçın,
- d) Karbonhidrattan korkmayın,
- e) Fazla şekerden uzak durun,
- f) Fazla tuzdan uzak durun,
- g) İçkiyi makul ölçüde için (Günde azami 2 kadeh),

KİLO VERMEK İÇİN

Yaktığınızdan daha az kalori almaya çalışın. Bunun anlamı daha az kalorili yiyecekler yiyin veya aktivitenizi artırın, fakat her halükârda ikisini birden uygulayın. Mutlaka bedensel faaliyeti artırın.

YEMEK ALIŞKANLIĞINIZI DEĞİŞTİRİN

- a) Yavaş yiyin
- b) Küçük porsiyonlar halinde yiyin,
- c) Her lokmayı iyi çiğneyin,
- d) Sofradan doymadan kalkın ((Mutluluk ve sağlık, açlık ile tokluk arasında bir noktadır).

Vucutta bir gr. yağ, sekiz kalori içerir. Bunun anlamı şudur: Vücuttan bir gr. yağ harcamak

için aktivite ile sekiz kalori harcamamız gerekmektedir.

AŞIRI YAĞDAN KAÇINMAK İÇİN:

- a) Protein ihtiyacını yağsız Et, tavuk, balık, kuru fasülye, nohut, bezelye ve fındıktan karşılayın,
- b) Yumurta ve sakatat az yeyin,
- c) Tereyağ, krema, margarin ve bunlardan yapılmış gıdaları az yiyin,
- d) Etin yağını sıyırın,
- e) Kızartma yerine haşlama ve ızgara yeyin
- f) Kalori ölçeğini daima göz önünde tutun.

Fasülye, nohut, bezelye fındık, un, ekmek, meyve ve sebze gibi karmaşık karbonhidratlar sahip oldukları kalori ile birlikte pek çok faydalı temel besinleride içerirler. Halbuki şeker gibi basit karbonhidratlarda bu özellik yoktur.

İnsan vücudunun tatlı ihtiyacı diye bir ihtiyacı yoktur. Tatlılar damak zevki veren yiyeceklerdir. Şeker yememek hiç bir hastalığın nedeni olamaz, şeker bünye ihtiyacı yönünden vazgeçilmez bir gıda maddesi değildir. Vücudun şeker ihtiyacı varsa, mutlaka meyve ve sebzelerden karşılanmalıdır.

FAZLA ŞEKERDEN KAÇINMAK İÇİN

- a) Çay ve kahvede şekeri azaltın,
- b) Şeker içeren yiyecekleri ve içecekleri azaltın,
- c) Şeker ihtiyacını meyvelerden karşılayın,

FAZLA TUZDAN KAÇINMAK İÇİN

- a) Yiyeceklere fazla tuz koymayın,
- b) Sofrada az tuz kullanın,
- c) Tuzlu kuru yemişleri az yeyin,
- d) Sodalı, kolalı içecekleri az için,

TEMEL BESİNLERİN KALORİ DEĞERİ

<u>BESİNLER</u>	<u>BİR GRAMINDAKİ KALORİ DEĞERİ</u>
Su	-
Karbonhidrat-şeker	4 Kalori
Protein	4 Kalori
Yağ	4 Kalori
Vitamin	- Kalori
Mineral	- Kalori Olarak gruplanırlar

ÖDEVLER: (Temel besinlerin)

- 1) Vücudun gelişmesini,
- 2) Hücre ve dokuların yenilenmesini,
- 3) Zihinsel ve bedensel çalışma enerjisini sağlarlar.

VÜCUDUN GÜNLÜK KALORİ İHTİYACI

<u>AKTİVİTE DURUMU İHTİYACI</u>	<u>KALORİ</u>
1) Oturduğu yerde çalışanlar	2000-2500 Kalori
2) Orta beden işlerinde çalışanlar	2500-3000 Kalori
3) Ağır beden çalışanlar	4000-5000 Kalori

Kilo alma Problemi olan bir insan için, yedigi- ne dikkat etmek önemli bir stres kaynağıdır. Böyle bir problemi olan ve sağlıklı beslenmeyi uygulayanlar, kesinlikle öğünler arasında, yemek aralarında hiç bir şey yememelidir, içmemelidir çünkü yemek aralarında farkında olunmadan alınan, içilen, yenen, kola, çay, kahve, dondurma, kuru yemiş, cips, kraker, şeker gibi gıda maddelerinden alınan kalori miktarı, ortalama 1600-1650 kalori değerindedir. Bu şu demektir: yemek aralarında farkında olmadan aldığımız kalori miktarı günlük oturarak çalışan bir insanın kalorisine denktir.

Sağlıklı yaşamın temel kurallarından bir diğer önemliside fizik egzersizleridir.

FİZİK EĞZERSİZİN YARARLARI:

- 1) KAS Gevşemesi ve rahatlama,
- 2) Zihinsel gevşeme,
- 3) İş hayatında etkinliğin artması,
- 4) Uyanık ve diriliğin artması,
- 5) Kullanım enerjisinde artış,
- 6) Düşünce ve duygusal rahatlık,
- 7) Daha iyi ve derin uyku,
- 8) Daha güçlü ve kuvvetli kemikler
- 9) Korku ve endişelerde azalma
- 10) Bel, bacak ve sırt ağrılarında korun- ma,
- 11) Kendine güven,
- 12) Daha iyi sağlık.

İnsan bedeni, esas olarak güç harçlamak ve fiziksel olarak kullanılmak üzere olagan üstü bir mükemmellikte, yaratılmış, düzenlenmiş ve programlanmıştır. İnsan bedeni belkide çalışarak gelişen performansını artıran tek araçtır. Kullandığımız her araç, kullanma müddeti içinde ekonomik ömründen ve dayanıklılığında birşeyler kayıbederken, bunların aksine insan bedeni kullanıldıkça ve egzersiz yaptıkça gelişir.

HATIRINIZDA OLSUN

- 1) Yemeği, süslü masalarda, ağır ağır ve neşe içinde yeyiniz,
- 2) Vücudunuzu vaktinden evvel yıpratın şeylerden kaçınınız,
- 3) Yaşamak için yeyiniz, yemek için yaşamayınız,
- 4) Midenizi, yemek, su, hava, almak üzere üçe ayırınız,
- 5) Sihatli olmak için yürüyünüz,
- 6) Sağlıklı yaşamada en iyi ilaç perhizdir,
- 7) Sağlığı olanın umudu, umudu olanında her şeyi vardır,

Kalın Sağlıcakla

AĞIN DERGİSİNE

Ben Seda Taşbaşı 1975 yılında İstanbul'da doğdum fakat babamın mesleği yüzünden Ağın'a yerleştik. Ve Ağın Dergisini büyük bir zevkle okuyorum. İstedimki bu dergide benimde bir kaç şiirim yayınlansın.

ÜŞÜYORUM

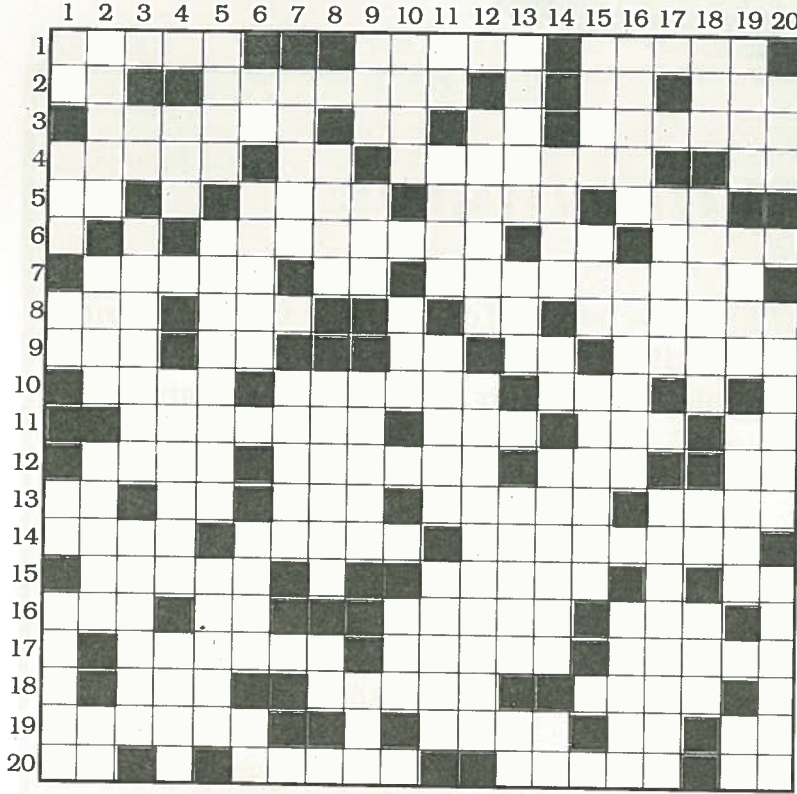
Sabah olunca üşürüm ben
Ve bir de telefonun cevap vermiyorsa
Ya elin elimde olmayınca
İşte o an çıldırırım ben.

Kimse farkında olmaz.
Yavaş, yavaş ölürüm
Ve ölümün kucağında
üşür, üşür ellerim

Yalvarırım konuş benimle !...
Susma konuş...
Bakma öyle konuş
Ölüm pençesini taktı etime
Bana bir şeyler anlat, anlat
İçim, içim geçiyor.

Seda TAŞBAŞI
Lise 2. sınıf öğrencisi

BİRAZ NOSTALJİK, BİRAZ ENTELLEKTÜEL BULMACA

DERLEYEN : İlhami TURAN

Soldan Sağa :

1. Buğday ürünlerimizden-Tersi tesbih böceği-Bütünleme. 2. Yarı memnunluk ünlemi-Üst kat bölmelerimizden-Su-Tersi damları pekiştirir. 3. Yemek çeşitlerimizden-Ali Baba'nın başları-Ağırlık ünitelerinden-Hısım 4. Ateş olmayan yerde o bulunmaz- Lutesyum'un simgesi,-Yabani ağaç çeşitlerimizden-Vilayet. 5. Hububatın üğütülmüşü-Üzüm çiğneme taknesi-Tersi iç organlarımızdan-Tersi banyo levazimatımızdan. 6. Üzüm şırası peltesi-Bir bağlantı eki (tersinden)-Tersi güzel gözlü evcil bir havyan. 7. Sebze fidesi-Duman lekesi-Rafineri. 8. Tablet-sıkılmış üzüm posası-Davuluyla ünlü bir köy-Gece ötmeyi marifet sayan böceklerimizden. 9. İs-kambilde koz-Posta kutusu-Bir emir - Anadolu Ajansı-Bir ülke. 10. Portmantoda bulunur-Yavru bit-Bir içki. 11. Bir mutfak kabı-

Balıkta da bulunur-Tersi Keçi yapağısı-Gümüş. 12. Likit-Maydanozgillerden-Süt ölçüm çubuğu-Bir harfin okunuşu. 13. Tersi ezgi-Emeğin sessizleri-Ayın cazibesi ile oluşur-Hem meteorolojik bir olay hem de zararsız beyin özüllülerimizden biri-Bir muahede. 14. Eski bir ölçü birimi-Çocuk dilinde pabuç-Yöremizde bir kuş adı. 15. Tersi iptidai-Sıpanın küçüğü-İneğin ünsüzleri. 16. Taraf-terci Sodyum-Sac ekmeğinde bir tip-Zarif giyimli. 17. Hububat ürünlerinden-Jayonya'da bir kent-eski bir ölçü birimi. 18. Tersi Aza-Bir soyadı-Yalvarma. 19. Bir tartı aleti-Bir erkek adı-Bızılık sözcüğünde bulunur-Eski bir tarihi tanımlarken kullanırız. 20. Bir emir-Fatma yaşlanınca bu ismi alır. -Bir yüzey ölçüsü-Beyaz.

Yukarıdan Aşağıya :

1. Tersi bir ünlem-Fakirin imdadına yetişen bir meyve-Kabaca evet-Yunanca da bir harfin okunuşu-Yarı aydınlık. 2. Gübre-Budanmış asma çırpıları-Yumurtalı bir yemeğimiz-Bir nida. 3. Fizikte bir kanun-Bir yemek çeşidi-Dikenli otsu bir bitkimiz. 4. Nazım Hikmet'in Soyadı-Ünlü bir yemeğimiz-Ertuğrul Gazi o aşirettendi. (Tersi) 5. Onudiyene kılıç kalmaz-Hamsiden pilav olur da bundan niye olmasın- Tersi iplik falı ile meşhur bir tip. 6. En kısa zaman-Yayık malzemelerinden-Bir iskambil oyunu-Tersi 3,1416. 7. Eyi dalar yardımla çıkar (Apuşmalı)-Bulgar muhafaza kablarmızdan. 8. Bir erkek adı-Onun değdiği yerde gül biter-Bir nota. 9- Bir bayan adı-Samanını merkepler yer-Operası ile ünlü bir İtalyan müzisyeni-Tersi hisse. 10. Babanın bacısı-Hem gözün üstünde hem semerde bulunur-Bir giysi. 11. Kimyada Manganez-Tersi tane-Bez parçası-Kabahat, özür. 12. Gözlük camı silmeye yarar-Bir bitki çeşidimiz. 13. Mardin Yöresinde Gayimüslim bir kavim.-Tersi hatıra-Dutun kurumaya yü tutmuş dalındaki halı-Bir harfin okunuşu. 14. Bir erkek ismi-10 katı bir dönüm eder-Olağanüstü-Şıkar. 15. Her cemaatte bir tane bulunur-Bakire-İmkân. 16. Kenkül-Dayak yoksulu-Leke,nakisa 17. Tersi "Gel ey denizin nazlı kızı" bestecisinin ön adı-Eti yenen bir kuş. 18. Kırsal kesimde bir unvan-Birleştirme-Rütbesiz asker-Tersi sevi. 19. Belli bir amaca yönelik bir topluluk türü.-Manzume-Gemisiyle ünlüydü-Bir nota. 20. Parlak kırmızı bir taş cevahir.-Sütünden sakız yaparız-Minik salkım.

7/93 deki Bulmacanın Çözümü

HAYDİ BUL (Cevap Anahtarı)

R	İ	H	E	Ş	İ	K	S	E	K	B
G	Ü	Z	E	L	T	A	G	Z	O	Y
L	U	B	N	A	T	S	İ	L	N	V
K	A	Ş	V	E	D	Y	U	E	Y	A
A	N	S	Ş	R	İ	A	L	A	A	Y
Y	O	R	A	A	S	Ğ	N	E	İ	T
S	Y	İ	N	V	R	A	L	A	H	A
E	F	M	E	T	İ	A	P	Ş	İ	L
R	A	Z	R	M	Z	S	K	İ	V	A
İ	Z	İ	İ	İ	N	D	S	N	İ	M
R	İ	O	Ğ	N	U	R	K	O	A	R
S	U	Y	A	L	A	İ	M	O	N	U
Y	A	Ş	A	K	T	A	L	İ	M	AĞIN

— GÜZEL VE YEŞİL AĞIN HEPİMİZİN DİR
ONU KORUYALIM ONU YAŞATALIM.

ARAMIZDAN AYRILANLAR

- Andirli Yusuf Güzel'in hanımı, Askeri Yargıtay Üyesi Hakim Albay Mustafa Güzel'in annesi, Firuz Güzel'in kayırı: alidesi, Sıdika Güzel 28-Nisan-1993 günü Malatya'da vefat etmiştir. Vasiyeti üzerine aynı yerde gömülü kardeşi Mehmet Güzel'in yanına defnedilmiştir. Merhume Tanrıdan rahmet, tüm aile ve yakınlarına sabır ve başsağlığı dileriz.

★

- Ağın Hacıyusuf mahallesinden merhume Lütfiye ve merhum Fikri Koca'nın oğlu, Fatma Özdil ve Ali Koca'nın kardeşi, Türkan Koca'nın eşi, Ahmet, Levent, Haluk Koca'nın babası emekli polis memuru Kemal Koca (Gadıngilin Kemal) geçirdiği ani rahatsızlık sonucu 28, Haziran-1993 Pazartesi günü Niğde'de vefat etmiş ve aynı yerde toprağa verilmiştir. Merhuma Tanrıdan rahmet, bütün aile ve yakınlarına sabır ve başsağlığı dileriz.

★

AĞIN

HABERLER

Sayın Ağın Dergisi Çalışanları,

Arka sayfada yazmış olduğum sevgili yeğenimin doğum haberini dergide yayınlarsanız sevini-
rim. Büyük özveri ile çıkarmakta olduğunuz AĞIN DÜŞÜN ve SANAT DERGİSİ için sizleri tekrar kutlar,
çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ağın'lı hemşehrilerimizden Mehmet ve A. Bedia Ören'in 12-4-1993 tarihinde Lefkoşa'da Aslı adı
verilen bir kız çocukları dünyaya gelmiştir. Sevgili Aslı'nın sağlıklı büyümesini dileriz.

Nevzat ÖREN

Ağın Dergisi olarak bizlerde anne-babayı kutlar, Aslı'ya sağlık ve mutluluklarla dolu uzun ömür
dileriz.

★

Çiğdem-Coşkun Uyanık çiftinin çocukları, Emine-Erol Korkmaz ve Fatma-Dündar Uyanık'ın to-
runları Hazal ve Gizem adı verilen ikizler 2-6-1993 günü dünyamıza merhaba dediler.

Haber: H. Cüneyt ÖZKUL

Ağın Dergisi olarak bütün aileyi kutluyor ve ikizlerimize sağlık ve mutluluklarla dolu uzun ömür
diliyoruz.

★

AĞIN FİKİR ve SANAT DERGİSİ'nin Yıl: 1 Sayı: 7-Temmuz-1967 tarihli sayısından bir haber,
"Kızları Aslı'nın doğumuyla Nermin ve Nevzat Asyalı çifti, Oğulları Baran'ın doğumuyla ise Leyla ve Arif
Kaya çifti daha da mutlu oldular. Biz de, Aslı Asyalı ve Baran Kaya'ya mutlu ömürler dilerken Asyalı ve
Kaya Ailelerini tebrik eder, en iyi dileklerimizi sunarız." Ve de Ağustos 1993 Tarihli elinizde bulunan
dergimizdeki haberimiz:

Hemşehrimiz Leyla Kaya (ÖZKUL) Arif Kaya'nın oğlu (Derneğimiz başkanı Dr. Vâkîf Özkul'un
yeğeni) Baran Kaya ile Bülbüloğlu ailesinin kızları Saadet, 3-Temmuz-1993 Cumartesi günü Ankara
İller Bankası Macunköy Sosyal Tesislerinde yapılan düğün töreni ile dünya evine girmişlerdir.
Gençlerimize mutlu ve sağlıklı bir ömür dileriz.

- Birinci haberimizdeki Aslı'yı sorarsanız, Aslı gelin olalı iki yıl oldu. Gızlar çabuk gedir.

★

Dergimiz yazı kurulu üyelerinden Nihat Asyalı ve Süheyla Asyalı'nın kızları, sevgili Selen ile Can
Okan Tuğtekin 3-Temmuz-1993 Cumartesi günü Ankara'da HAKİK salonlarında yapılan düğün töreni
ile evlenmişlerdir.

Gençlerimize sağlıklı ve mutlu olarak bir yastıkta kocamalarını diliyoruz.

★

Şekergilin rahmetli Mehmet Şekeroğlu'nun oğlu Mustafa ile Hasan Karataş'ın kızı İsmet 10-7-
1993 günü İzmir'de evlenmişlerdir.

Ali Erol (Tofdiliğilin Metin'in) oğlu Engin ile Handan Topal 18-7-1993 Pazar günü İzmir'de evlen-
mişlerdir.

Çiftlere ömür boyu mutluluklar dileriz.

AĞIN